

MÄRKUSTE JA ETTEPANEKUTE TABEL

Eelnõule esitasid märkused või ettepanekud Justiits- ja Digiministeerium, Sotsiaalministeerium, Tööinspeksioon, töövaidluskomisjoni juhatajad ja Eesti Advokatuur.

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mittearvestatud, mittearvestamise või osalise arvestamise põhjus
Justiits- ja Digiministeerium	Eelnõu p 2 (§ 7 ¹ lg 1) – vastavust võib hinnata vestluse, kaasuse lahendamise ja testidega. Palume seletuskirjas ja vajadusel ka eelnõus täpsustada, kas Tööinspeksioon otsustab igakordselt, millisel viisil ametikohale vastavust hinnatakse või iga kord on nii vestlus, kaasus kui ka testid.	Arvestatud. Seletuskirja täiendatud.
Justiits- ja Digiministeerium	Eelnõu p 2 – ebaselgeks jääb, kas juhul, kui Tööinspeksioon määrab mentori, on isik kohustatud mentor olema ehk kas mentorlus on vabatahtlik. Millistel alustel Tööinspeksioon mentori valib? Palume seletuskirja ja vajadusel ka eelnõu täpsustada.	Selgitatud. Seletuskirja on täiendatud. Mentoriks olemine on vabatahtlik ning Tööinspeksioon saab ise otsustada, kuidas mentor valida, kuid arvesse saab võtta nt TVK juhatajate töökoormust ning soovi mentoriks hakata.
Justiits- ja Digiministeerium	Eelnõu p 3 – lõikes 1 on viidatud § 7 ¹ kohasele testile, kuid kas see tähendab seda, et vestlust ja kaasuse lahendamist ei ole? Palume seletuskirja ja vajadusel ka eelnõu täpsustada.	Säte on eelnõust välja jäetud.
Justiits- ja Digiministeerium	Eelnõu p 3 – eelnõuga ei nähta ette seadusemuudatusele tavapärasest erinevat jõustumist, mistõttu seadus jõustub üldises korras. Olemasolevate töövaidluskomisjoni (TVK) juhatajatega on läbi viidud hindamisi ja aeg, millal ühe või teisega viimati hindamisvestlus läbi viidi, on erinev. Eelnõu punktiga 3 lisatud	Säte on eelnõust välja jäetud.

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mitteamvestatud, mitteamvestamise või osalise arvestamise põhjus
	rakendussäte kohustab kõiki TVK juhatajaid läbima testi kohe, kui seadus jõustub, kuid see ei pruugi olla põhjendatud nõudmine olukorras, kus TVK juhatajad on arvestanud sellega, et seadusemuudatuseta oleks nende hindamine toimunud oluliselt hiljem. Mõistetakse on soov tagada, et TVK juhatajad oleksid kompetentsed. Palume kaaluda, kas üldises korras jõustumine on vajalik ja põhjendatud.	
Justiits- ja Digiministeerium	Eelnõu p 3 (§ 66 ¹ lg 4) – koondamisest ette teatamise aja ja koondamishüvitise kohaldamine olukorras, kus isik ei vasta seaduses sätestatud nõuetele, ei ole põhjendatud. Palume eelnõu koostajal kaaluda hoopis pikemat üleminekuperioodi vms.	Säte on eelnõust välja jäetud.
Justiits- ja Digiministeerium	Palume arvestada ka käesoleva kirja lisas esitatud seletuskirja failis jäljega tehtud normitehniliste märkustega ning märkustega eelnõu mõju kohta.	Arvestatud. Seletuskirja täiendatud vastavalt märkustele.
Sotsiaalministeerium	Eelnõu p 2 toodud paragrahv 7 ² reguleerib alustava TVK juhataja ametikohale sisseelamist ja hindamist ning seletuskirjas täpsustatakse, et mõeldud on iga ametikohal alustavat TVK juhatajat olenemata sellest, kas varem ollakse samas ametis onud või mitte, kuivõrd ka uuesti alustav TVK juhataja võib vajada tuge sisseelamiseks. Kas siinkohal mõeldakse ka neid TVK juhatajaid, kes on pikalt töölt eemal olnud tervislikel põhjustel või vanemapuhkusel? Tuge tööle naasmiseks võivad vajada ka töölt pikalt eemal olnud TVK juhatajad, kuna näiteks vanemapuhkusega võib töötaja olla eemal mitu aastat.	Selgitatud. Tööinspeksioonil on võimalik iga juhtumi puhul hinnata, kas mentori määramine on vajalik või mitte. Mentorluse eesmärk on eelkõige teha alustav TVK juhataja tööga ja selle iseärasustega tuttavaks.
Sotsiaalministeerium	Eelnõu p 2 toodud paragrahv 7 ³ reguleerib kohustuslike koolituste läbimist. Eelnõust ega seletuskirjast ei selgu, mis saab siis, kui kohustuslike koolitusi ei läbita. Seaduse muutmise eesmärk on muuhulgas TVK juhatajate pädevuse hoidmine ning teadmiste ja	Selgitatud. Muudatuse eesmärk on eelkõige tagada TVK juhatajatele vajalikud koolitused. TVK juhatajad on ka ise välja toonud vajaduse täiendavate koolituste järele.

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mittearvestatud, mittearvestamise või osalise arvestamise põhjus
	oskuste arendamine ning kohustuslikel koolitustel osalemine võiks sellele eesmärgile kaasa aidata. Nimetatud paragrahvi lõikega 3 on jäetud Tööinspeksioonile võimalus vajaduse korral kehtestada koolituste korraldamise kord, kuid ei ole selge, kas seal kavatsetakse reguleerida ka kohustuslike koolituste läbimata jätmise tagajärgi.	Seega ei ole põhjust arvata, et mõni TVK juhataja jätab kõigil koolitustel tahtlikult osalemata. Kui selline olukord peaks tekkima ning see mõjutab TVK juhataja pädevust, siis võib tekkida vajadus TVK juhatajat hinnata (TvLS § 7 ⁴).
Tööinspeksioon	<p>Arvamuse andmiseks saadetud eelnõu seletuskirja 2 ptk (lk 3 1 lõik) öeldakse: “Uue ametiga kohanemise teeb keeruliseks muuhulgas asjaolu, et TVK juhataja töö on olemuselt iseseisev (üksi menetluse ja istungite juhtimine, töövaidluse osas otsuse tegemine jne), kuivõrd TVK juhatajad on oma töös sõltumatud.”</p> <p>TI märgib, et eeltoodud lause võib tekitada täiendava segaduse TVK juhataja sõltumatuse ja alluvuse osas ja sellest johtuvalt palub TI lisada seletuskirja: „Sõltumatus tähendab antud juhul eelkõige seda, et TVK kui kohtuväline töövaidluseid lahendav organ on töövaidluse lahendamise menetluslikes küsimustes ja lahendite tegemisel sõltumatu ja võtab töövaidlust lahendades aluseks siseriiklikud õigusaktid, eelkõige töölepingu seaduse ja muud töösuhteid reguleerivad õigusaktid, Eestile siduvad välislepingud, sealhulgas Euroopa Liidu õigusaktid ning poolte töösuhet reguleerivad eeskirjad ja muud poolte vahel kehtivad kirjalikud kokkulepped, pidades sealhulgas silmas ka töösuhte kohaldatava riigi õigust. Sõltumatus ei ole TVK juhataja kui isiku privileeg, vaid see on eeldus on TVK-l kui töövaidlust lahendaval organil ja ka TVK juhatajal kui kollektiivse organi liikmel neil lasuvate kohtuvälise töövaidluse lahendamise funktsiooni kohaseks täitmiseks. Tööinspeksioon koos Majandus- ja</p>	Arvestatud. Seletuskirja on täiendatud.

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mittearvestatud, mittearvestamise või osalise arvestamise põhjus
	<p>Kommunikatsiooniministeeriumiga vastutab, et isikuile oleks tagatud ligipääs kohtuvälisele töövaidluse lahendamisele ja õiglasele menetlusele. Et seda eesmärki täita, on Majandusministeeriumil kohustus tagada vajalikul hulgal TVK juhatajate värbamine ja nende tegevuse rahastamine ning Tööinspektsiooni ülesanne korraldada TVK-de ja nende juhatajate tööjaotus (sealhulgas, et tööjaotusplaan tagaks ka tegelikult võimalikult ühtlase koormusega tööjaotuse) ja ka laiemalt töökorraldus, ilma töövaidluse sisulisse lahendamisse sekkumiseta. Kehtiva õiguse kohaselt on TVK juhataja ametnik ATS mõttes TvLS §-is 7 nimetatud erisustega, ning sellest tulenevalt kohaldub TVK juhatajatele kui ametnikele lisaks TvLS-ile ka ATS-is sätestatu (sealhulgas ATS § 51).“</p>	
Tööinspektsioon	<p>Ühtlasi juhime tähelepanu, et (vaatamata TI poolt TVK-s tähelepanu juhtimisel), kavandatavatest muudatustest ei selgu üheselt mõistetavalt kes on TVK juhataja vahetu juht või kõrgemalseisev juht küll aga antakse TI-le § 7² muudatusega määrata alustavale TVK juhatajale teiste töövaidluskomisjoni juhatajate seast mentor ning mentorile pannakse aruandekohustus TI ees ning antakse omakorda TI-le volitus teha valdkonna eest vastutavale ministrile ettepaneku vabastada TVK juhataja ametist ATS § 95 alusel ametikoha nõuetele vastamata jätmise tõttu.</p> <p>TI hinnangul võib eelnõu § 7² lg 2 sõnastusest mulje, nagu piisaks ainult mentori kirjalikust hinnangust (ehk siis ühe TVK juhataja hinnangust), et TI-l tekiks võimalus teha ettepanek TVK juhataja mentorlusperioodi lõpus teenistusest vabastada. Ka seletuskirjast (lk 5 1. lõik) ei selgu, kas eelnõu koostaja on mõelnudki, et</p>	<p>Selgitatud. Lisatava sätte kohaselt võib mentor anda hinnangu, et uus TVK juhataja ei sobi ametisse. Tööinspektsioon võib, aga ei pea, selle hinnangu pinnalt esitada valdkonna eest vastutavale ministrile ettepaneku TVK juhataja ametist vabastamiseks. Siin on Tööinspektsioonil õigus otsustada, kas mentori hinnangul on alust ja on täiesti välistatud inimese töötamine TVK juhataja ametis. Selline võimalus ametist vabastamiseks on eelkõige ette nähtud sellisteks olukordadeks, kus ilmneb ilmselge probleem uue TVK juhatajaga, mis takistab tema töötamist oma ametikohal.</p>

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mittearvestatud, mittearvestamise või osalise arvestamise põhjus
	mentorlusperioodi lõpus piisab TVK juhataja ATS § 95 alusel vabastamiseks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile (MKM) mentori hinnangust ja TI ettepanekust või siiski rakendub lisaks ka eelnõu § 7 ⁴ sätestatu. Õigusselguse mõttes tuleks seda täpsustada ja TI teeb ettepaneku lisada eelnõu § 7 ² lg 2 ka viide § 7 ⁴ -le.	
Tööinspeksioon	Kehtiv TvLS § 7 lg 7 nimetab ATS-i sätteid, milliseid töövaidluskomisjoni juhatajale ei kohaldata ning eeltoodust tuleneb, et TVK juhatajatele kohaldub ATS § 31, mis näeb ette ametiasutuse kohustuse rakendada abinõusid ametniku ametialaste teadmiste ja oskuste arendamiseks kuid tähelepanu väärrib see, et ATS § 31 eesmärk on sätestada põhimõtted, kuidas toimub kooolitus ja kooolituskulude hüvitamine. Samas ATS § 31 lg 3 kohaselt otsustab ametniku kooolitusel osalemise vajaduse vahetu juht või kõrgemalseisev juht. TI-l ei ole vastuväiteid, et seaduse tasandil volitada TI-d läbi viima koostöövestlusi TVK juhatajatega kuid arvestades ATS § 31 lg 3 sätestatut, tuleks selgelt välja öelda, et muudatusega kavandatav TvLS § 7 ³ on ATS § 31 lg 3 suhtes erinorm.	Arvestatud. Seletuskirja on täiendatud.
Tööinspeksioon	Samas juhime tähelepanu, et TvLS § 7 ³ lg-s 2 nimetatud kooolituste läbiviimiseks ei ole käesoleval ajal TI eelarves TVK juhatajate kooolitamiseks ette nähtud vahendeid. Kehtiv TvLS ei näe selgelt ette TI kohustust korraldada TVK juhatajatele erialaseid kooolitusi. Arvestades, et tegemist on käesoleval ajal nõ „halli alaga“, st kooolitamise kohustus on seaduse tasandil reguleerimata aga vajadus on siiski olemas, siis TI on TI teenistujatele kooolituskuludeks ettenähtud vahendite arvelt püüdnud seda lünka	Arvestatud. Seletuskirja on täiendatud.

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mitteamvestatud, mitteamvestamise või osalise arvestamise põhjus
	<p>jõudumööda täita, kuid edaspidi selline lähenemine ei ole jätkusuutlik, õiglane ega ka õige. Õigusalsed TVK juhatajatele vajaliku koolitused on väga spetsiifilised, peavad olema sama kõrgel tasemel kui töövaidlusi lahendatavatel kohtunikel ning seetõttu on need ka väga kallid.</p> <p>Eelnõuga kavandatud TVK juhatajate koolituse läbiviimiseks on vajalik eraldada MKM-l täiendavad vahendid TI eelarvesse. Arvestades aastas keskmiselt kahe uue TVK juhataja väljaõpet (2025-2026 on toimunud 3 TVK juhataja värbamiskonkurssi ning arvestama peab ka asjaoluga, et TVK juhatajad võivad ka ajutiselt teenistusest pikemalt puududa näiteks vanemapuhkuse kasutamise ajal ning tekib vajadus tähtajaliselt värvata TVK juhataja), võib mentoritele makstava tasu (kuni 12 kuud) kujuneda aastas üle 6000 euro. Ühtlasi on oluline silmas pidada, et mentoritasu sidumine 5 % ametipalgaga tähendab ka mentoritasu kasvu proportsionaalselt ametipalga iga-aastase kasvuga.</p> <p>Eelnõus on ette nähtud, et TVK juhatajatele tuleb koostada koolituskava, millega määratakse kohustuslike koolituste maht aastas. Arvestades vajalike koolituste maksumuseks ca 3000 eurot aastas ühele TVK juhatajale, võib koolitustele kuluda kokku kuni 24 000 eurot aastas. Seega võib lisanduv TVK juhatajate koolituskohustuste täitmine tuua TI-le täiendavaid kulusid ca 30 000 eurot/aastas. Sellist raha TI eelarves praegu ette nähtud pole. Koolituste rahastamiseks ei saa seaduse seletuskirjas viidata välisvahenditele, sest kui seadusandja näeb ette mingi püsiva kohustuse, siis ei saa jääda lootma välisrahastuse programmidele,</p>	

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mittearvestatud, mittearvestamise või osalise arvestamise põhjus
	<p>mis on oma loomult juhuslikku laadi ning kindlale sihtgrupile ja suunitlusega.</p> <p>TI ei nõustu seletuskirja p 7 on märgituga, et „seaduse rakendamisega kaasnevad kulud Tööinspeksioonile seoses TVK juhatajate koolituste võimaldamisega ning alustava TVK juhataja mentorile makstava lisatasuga. Kulud kaetakse Tööinspeksiooni eelarvest ja Euroopa Sotsiaalfondi vahenditest.“ Euroopa Sotsiaalfondi ei saa lugeda püsivaks allikaks, millest oleks võimalik katta käesolevas seaduses esitatud tasusid ja kulusi.</p> <p>TI hinnangul oleks sobivam sõnastus: „Kulud kaetakse Tööinspeksiooni eelarvest, mis eeldab täiendavate vahendite eraldamist“.</p>	
Tööinspeksioon	<p>TI jagab TVK juhatajate arvamust, et eelnõust ja selle seletuskirjast, ei selgu millist esile kerkinud probleemi peaks lahendama seaduseelnõus ette nähtud täiendav test. Oleme ühisel arvamusel, et täiendava testi kehtestamine looks pigem atesteerimist dubleeriva ja põhjendamata koormuse ning välistada ei saa, et ka demotiveeriks praegu ametis olevaid juhatajaid seades põhjendamatult kahtluse alla nende professionaalsuse ning erialased teadmised.</p>	Arvestatud. Säte on eelnõust välja jäetud.
Töövaidluskomisjoni juhatajad	<p>Ametis olevad TVK juhatajad soovivad kindlasti esile tuua, et nende hinnangul ei ole eelnõuga kavandatud ametis olevatele uue testi tegemise nõude kehtestamine põhjendatud, arvestades eelnevalt usaldusväärset atesteerimissüsteemi.</p> <p>TVK juhatajad rõhutavad, et senine atesteerimisprotsess on olnud põhjalik ja mitmekihiline hõlmates nii praktilise töövaidluskaasuse lahendamist piiratud aja jooksul kui ka sellele</p>	Arvestatud. Säte on eelnõust välja jäetud.

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mitteamvestatud, mitteamvestamise või osalise arvestamise põhjus
	<p>järgnevat vestlust, mille käigus hinnatakse juhataja õigusteadmisi ja ametisse sobivust. Lisaks antakse tagasisidet juhataja varasemate lahendite ning võimalike kaebuste kohta. Seega ei ole tegemist pelgalt formaalse kontrolliga, vaid sisulise ja tervikliku hindamisega, mis katab nii teoreetilised teadmised kui ka praktilise töö kvaliteedi. 2026. aastaks on enamik ametis olevatest juhatajatest läbinud atesteerimise korduvalt positiivsele tulemusele.</p> <p>Oluline on ka see, et atesteerimist viis läbi laiapõhjaline ja sõltumatu komisjon, kuhu kuulusid eri institutsioonide – kohtute, Justiitsministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooni ministeeriumi, TI ning Tartu Ülikooli esindajad. Selline mitmekesine koosseis tagas objektiivse ja tasakaalustatud hindamise.</p> <p>Lisaks juhivad TVK juhatad tähelepanu sellele, et ametis olevate töövaidluskomisjoni juhatajate teadmiste kohustuslik tihe atesteerimine ega testimine ei ole põhjendatud ega kooskõlas teiste võrreldavate õiguslike ametite regulatsiooniga- ametis olevaid prokuröre, kohtunikke, teisi riigiametnikke jne ei atesteerita regulaarselt ega kontrollita nende teadmisi testil.</p> <p>Atesteeritud juhatajate professionaalset taset kinnitavad ka välised hinnangud. TVK juhatajate tööd on tunnustanud kohtud (äsja ilmunud aastaraamat), Justiitsministeeriumi analüüsid (V-P Liini juhitud mahukas analüüs) ning õiguskantsler. Eeltoodu viitab, et</p>	

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mittearvestatud, mittearvestamise või osalise arvestamise põhjus
	<p>kehtiv hindamissüsteem on taganud kvaliteetse töövaidluste lahendamise.</p> <p>Lisaks hinnatakse uute juhatajate kutsesobivust enne ametisse nimetamist sisuliselt samadel alustel nagu juba ametis olevate juhatajate puhul. See tähendab, et tagati teadmiste kontroll nii enne ametisse asumist kui ka kogu ametiaja vältel.</p> <p>TVK juhatajad soovivad rõhutada, et enne testi rakendamist tuleb täpsustada selle valdkonnad ning määrata kindlaks küsimuste koostajad, hindajad ja protseduuri reeglid. Testi tulemusi peaks hindama laiapõhjaline komisjon. Juhatajaid tuleb testi mahust ja ootustest põhjalikult teavitada ning vastavalt testi põhjalikkusele ka vajadusel koolitada. Kuna küsimused võivad olla mitmeti mõistetavad, peaks testiga kaasnema vestlus, kus juhatajatel on võimalik oma vastuseid põhjendada.</p> <p>Ametisolevate juhatajate hinnangul on TvLS-i muudatustes piisavalt ammendavalt reguleeritud põhjalik uue juhataja ametisse nimetamise ametist tagasikutsumise võimalused. Ametisolevate juhatajate testimise asemel tuleks keskenduda läbimõeldud ning piisavate koolituste tagamisele ja korraldamisele.</p>	
Eesti Advokatuur	<p>Seoses eelnõu § 7⁴ lg-ga 1 tekib küsimus töövaidluskomisjoni põhiseaduspärasusest ja sõltumatusest (viitame siinkohal 2025. a koostatud õiguslikule analüüsile¹, kus käsitletakse töövaidluskomisjoni põhiseaduspärasust ja sõltumatust). Kui juba</p>	<p>Selgitatud. Kavandatud § 7⁴ ei näe ette TVK juhatajate pädevuse regulaarset hindamist. Komisjon hindab värbamisel kandideerijate sobivust TVK juhataja ametikohale. Hiljem</p>

¹ V. Kõve jt „Tsiiviilasjade kohtuväliste vaidluste lahendamise põhiseaduspärasuse analüüs“

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mittearvestatud, mittearvestamise või osalise arvestamise põhjus
	<p>eksisteerib komisjon, mis hindab töövaidluskomisjoni juhatajate kutsesobivust, siis tekib küsimus, kas täitevvõimul on vajadus hinnata nende pädevust eraldi või peaks olema toodud vähemalt kriteeriumid, mis seda põhjendatud kahtlust saaksid tekitada.</p>	<p>hinnatakse TVK juhatajat ainult siis, kui ilmneb asjaolusid, mis välistaksid tema ametikohal jätkamise. Siin on mõeldud eelkõige olulisi puudujääke TVK juhataja töös, mis oluliselt mõjutavad tema töö kvaliteeti ning TVK juhataja toetamiseks ja murekohtade lahendamiseks ei ole muid lahendusi. Esmajoones tuleks probleemide ilmnemisel TVK juhatajat abistada ja toetada nii palju kui võimalik.</p>
	<p>Eelnõu § 66¹ vajalikkuse kohta seletuskirjas esitatud põhjendused ei ole piisavalt veenvad. Ühtlasi kerkib küsimus sätte proportsionaalsusest. Arvestades, et ametis olevad töövaidluskomisjoni juhatajad on juba läbinud atesteerimise, ei pruugi kavandatud regulatsioon olla proportsionaalne. Kui töövaidluskomisjoni juhataja ei ole atesteerimist läbinud, võib testi läbimine olla põhjendatud. Täiendava hindamise kohustus võib kaasa tuua istungipäevade ärajäämise ning menetluste pikenemise, kuna juhatajad peavad valmistuma testi läbimiseks. Pädevuse arendamiseks on võimalik rakendada sihipäraseid koolitusmeetmeid ning kasutada juba kehtivaid koostöövestluste ja koolituste mehhanisme. Oleks piisav, kui täiendavale hindamisele suunataks üksnes need juhatajad, kelle pädevuse osas esineb põhjendatud kahtlus ka pärast vajalike koolituste läbimist.</p>	<p>Säte on eelnõust välja jäetud.</p>